

Κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου

17ο Θέμα

Διαβάστε με προσοχή το παρακάτω κείμενο και στη συνέχεια απαντήστε στις ερωτήσεις που ακολουθούν

Καλή σας επιτυχία

Τα έθιμα της Αποκριάς: οι φανοί στην Κοζάνη

Στις αποκριές υπάρχουν πολλά έθιμα στην Ελλάδα. Ένα από τα πιο φημισμένα είναι οι Φανοί της Κοζάνης. Είναι φωτιές που ανάβουν στις γειτονιές της πόλης και γύρω τους στήνεται γλέντι με χορό και τραγούδι. Το έθιμο στηρίζεται στη συμμετοχή των κατοίκων, καθώς αυτοί τους ετοιμάζουν και πρωταγωνιστούν στο γλέντι με τα παραδοσιακά τραγούδια και τη συνοδεία μουσικών οργάνων.

Η καταγωγή του εθίμου βρίσκεται σε αρχαίες ελληνικές και ρωμαϊκές γιορτές. Οι φανοί συμβολίζουν τη λατρεία της φύσης και την αρχή της άνοιξης και της καρποφορίας της γης.

Ο Φανός ανάβει κατά τις 8 το βράδυ της Μεγάλης Αποκριάς. Κυρίαρχος είναι ο κορυφαίος τραγουδιστής. Οι κόσμος σχηματίζει έναν κύκλο γύρω από τη φωτιά και τον ίδιο και με ρυθμό επαναλαμβάνουν τα λόγια του χτυπώντας τα χέρια τους και χορεύοντας. Το κέφι αρχίζει να ανεβαίνει σιγά-σιγά, ενώ το κρασί και οι παραδοσιακές πίτες -τα γνωστά «κιχί»- κυκλοφορούν από χέρι σε χέρι. Τα τραγούδια διαδέχονται το ένα το άλλο, άλλοτε γρήγορα και δυναμικά και άλλοτε μονότονα και αργά. Άλλα είναι τραγούδια αγάπης κα έρωτα, άλλα εμπνευσμένα από τα κατορθώματα των κλεφτών της Επανάστασης(1821) και άλλα κοροϊδευτικά για άνδρες και γυναίκες.

Την Κυριακή της Αποκριάς ανάβουν ταυτόχρονα και οι δεκαπέντε φανοί της πόλης με τον δήμαρχο να δίνει το σήμα στην κεντρική πλατεία. Οι φανοί σβήνουν την επόμενη μέρα, δηλαδή την Καθαρή Δευτέρα, και το γλέντι τελειώνει.

Κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου

Στις αποκριές χιλιάδες επισκέπτες φθάνουν στην Κοζάνη για να τραγουδήσουν τα τραγούδια των φανών και να χορέψουν μαζί με τους κατοίκους γύρω από τη φωτιά.

Ανακτήθηκε 11/01/2021 από - <https://www.iefimerida.gr/news/255972/ta-ethimatis-apokrias-se-oli-tin-ellada-mproyrani-gamos-toy-koytroylika> και διασκευάστηκε για τις ανάγκες των εξετάσεων

ΜΕΡΟΣ Α

Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και γράψτε στο τετράδιο τον αριθμό της άσκησης και δίπλα τη σωστή απάντηση.

1. Σύμφωνα με το κείμενο

- (α) Οι Φανοί είναι χριστουγεννιάτικο έθιμο
- (β) Ανάβουν συνολικά 15 Φανοί σε όλη την πόλη της Κοζάνης
- (γ) Οι φανοί είναι το πιο γνωστό αποκριάτικο έθιμο στην Ελλάδα

2. Όταν ανάβουν οι Φανοί,

- (α) οι Κοζανίτες και μαζί τους οι επισκέπτες τραγουδούν και χτυπούν παλαμάκια
- (β) οι κάτοικοι ψήνουν τις παραδοσιακές πίτες κιχί
- (γ) οι κάτοικοι και οι επισκέπτες ακούν σιωπηλά τον κορυφαίο τραγουδιστή

3. Οι φανοί

- (α) έχουν μακρά ελληνορωμαϊκή ιστορία
- (β) εκφράζουν την καλοκαιρινή αναδημιουργία
- (γ) ανάβουν το βράδυ της Πρωτοχρονιάς τη στιγμή που αλλάζει ο χρόνος

4. Ο κόσμος που συμμετέχει στους φανούς

- (α) επαναλαμβάνει τα λόγια του κορυφαίου
- (β) διασκεδάζει πίνοντας κρασί
- (γ) όλα τα παραπάνω

5. Τα τραγούδια των φανών

- (α) είναι πάντα γρήγορα και γεμάτα ένταση
- (β) είναι ορισμένες φορές αργά και μονότονα
- (γ) μιλούν πάντα για τον έρωτα

Κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου

Γράψτε στο τετράδιο τον αριθμό της άσκησης και δίπλα σημειώστε «Σ» για τη σωστή απάντηση, «Λ» για τη λανθασμένη απάντηση και Δ/Α για την πρόταση που δεν αναφέρεται στο κείμενο.

	Ερωτήσεις	Σ	Λ	Δ/Α
6.	Οι φανοί ανάβουν στην είσοδο της πόλης.			
7.	Τους φανούς συνοδεύουν πάντα τραγούδια και χοροί.			
8.	Οι φανοί την ημέρα της Αποκριάς ανεβαίνουν σε ύψος 3 μέτρων.			
9.	Ορισμένοι φανοί έχουν ως θέμα τους τους ήρωες του '21.			
10.	Με τον πάροδο των χρόνων όλο και λιγότεροι επισκέπτες έρχονται στην Κοζάνη, για να θαυμάσουν τους Φανούς.			

(Μονάδες 10)

ΜΕΡΟΣ Β'

Ξαναγράψτε τις παρακάτω προτάσεις με βάση τη λέξη/φράση που δίνεται στην αρχή. Γράψτε στο τετράδιο τον αριθμό της άσκησης και δίπλα τη σωστή πρόταση/απάντηση.

1. Οι φανοί συμβολίζουν τη λατρεία της φύσης.

Η λατρεία της φύσης..... από τους φανούς.

2. Επαναλαμβάνουν τα λόγια του χτυπώντας τα χέρια τους.

Επαναλαμβάνουν τα λόγια του με το ..... τα χέρια τους.

3. Η καταγωγή του εθίμου βρίσκεται σε αρχαίες ελληνικές και ρωμαϊκές γιορτές.

Το έθιμο..... από αρχαίες ελληνικές και ρωμαϊκές γιορτές.

4. Τα τραγούδια διαδέχονται το ένα το άλλο, άλλοτε γρήγορα και άλλοτε μονότονα.

Κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου

..... των τραγουδιών είναι άλλοτε αργή και άλλοτε μονότονη.

- 5. Την Κυριακή της Αποκριάς ανάβουν ταυτόχρονα και οι δεκαπέντε φανοί της πόλης με τον δήμαρχο να δίνει το σήμα στην κεντρική πλατεία.**

Αν την Κυριακή της Αποκριάς ο δήμαρχος της πόλης δεν είχε δώσει το σήμα στην κεντρική πλατεία, ...ταυτόχρονα και οι δεκαπέντε φανοί της πόλης.

Στις προτάσεις που ακολουθούν επιλέξτε τη σωστή απάντηση. Γράψτε στο τετράδιο τον αριθμό της άσκησης και δίπλα τη σωστή απάντηση.

- 6. Στη φράση «Το έθιμο στηρίζεται στη συμμετοχή των κατοίκων» η λέξη «στηρίζεται» σημαίνει**

- (α) κατάγεται
- (β) συμβολίζεται
- (γ) βασίζεται

- 7. Στη φράση «το γλέντι τελειώνει» η λέξη «γλέντι» σημαίνει**

- (α) το πανέρι
- (β) το πανηγύρι
- (γ) το παντζάρι

- 8. Η φράση «σιγά σιγά» σημαίνει**

- (α) απότομα
- (β) ύπουλα
- (γ) σταδιακά

- 9. Στη φράση «Τα τραγούδια διαδέχονται το ένα το άλλο» η λέξη «διαδέχονται» σημαίνει**

- (α) ακολουθούν
- (β) διαφεύγουν
- (γ) κανένα από τα παραπάνω

- 10. Στη φράση «Το κέφι αρχίζει να ανεβαίνει» η λέξη «ανεβαίνει» σημαίνει**

- (α) αυξάνεται
- (β) ενισχύεται
- (γ) όλα τα παραπάνω

(Μονάδες 10)

Κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου

ΜΕΡΟΣ Γ

Διαβάστε το παρακάτω θέμα και γράψτε το δικό σας κείμενο με βάση τις οδηγίες (80-100 λέξεις)

Ο φίλος/Η φίλη σας θα πάει για τις αποκριές στην Κοζάνη, αλλά δεν γνωρίζει για τους φανούς. Έτσι, του/της στέλνετε ένα ηλεκτρονικό μήνυμα, για να του ευχηθείτε να περάσει καλά και να του/της δώσετε ορισμένες πληροφορίες για τους φανούς.

(Μονάδες 10)